

ימי תשועה, שכבה צעירה
שיעור 4, עין לציון צופיה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

עין לציון צופיה

ימי תשועה – על המנון המדינה
שכבה צעירה

רציונאל:

השיר "התקווה" הוא המנונה הלאומי של מדינת ישראל. השיר כפי שאנו מכירים היום הוא ציטוט עם שינויים קלים של שני הבתים הראשונים בשיר "תקוותנו" שחובר בשנת ה'תרמ"ז (1887) על-ידי נפתלי הרץ אימבר.

ההמנון מדבר על התקווה של עם-ישראל להיות עם חופשי ועצמאי בארצו, ארץ-ישראל. השורות הראשונות עוסקות בתקווה עצמה ורק בשתי השורות האחרונות מוסבר מהי אותה תקווה. המקור לעיסוק בתקווה נלקח מתוך חזון העצמות היבשות של הנביא יחזקאל (ל"ז, י"א). הנביא מתאר כיצד עם ישראל אומר: "יָבֹשׁוּ עֲצָמוֹתֵינוּ וְאָבְדָה תִּקְוֹתֵנוּ". כמענה לפסוק זה אומר המשורר: "עוד לא אבדה תקוותנו".

כהמנון הלאומי של מדינת ישראל הוא מייצג את כלל אזרחי המדינה. במהלך השנים מתקיימים דיונים שונים בקשר להתאמתו למציאות החיים העכשווית של מדינת ישראל. כאנשים מאמינים אנו רואים בקיומה של מדינת ישראל ביטוי לרצון ה' בהנהגתו את העולם. לאור זאת, מילות ההמנון מהוות עבורנו ביטוי להתגשמות חזון הנביאים של חזרת ותחיית עם ישראל בארצו כפי שמסתיימת נבואתו של יחזקאל "וְנִתְּתִי רוּחִי בָכֶם וְחִיִּיתֶם, וְהִנַּחֲתִי אֶתְכֶם עַל אֲדָמְתְּכֶם; וַיִּדְעֻתְּכֶם כִּי אֲנִי ה', דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי". בשיעור זה נעסוק בהמנון, נלמד את מילות השיר ואת מנגינתו ונראה כיצד השיר מביא לידי ביטוי את התקווה לתחיית עם ישראל בארצו, את התודה לה' על תקומתה של מדינת ישראל ואת התפילה להתגשמות מלאה של חזון הנביאים.

מטרות:

- התלמידים יכירו את המילים והמנגינה של ההמנון ("התקווה") ויבינו את משמעות המילים.
- התלמידים יכירו תודה לה' על תקומתה של מדינת ישראל.
- התלמידים יתפללו להשלמת הגשמת התקווה בחיים של עם המאמין בה'.

מבנה השיעור:

- פתיחה: מי משלים את מי? (זוגות במליאה)
- שלב א': הסבר קצר (מליאה)
- שלב ב': מעגלים של תודה (מליאה)
- שלב ג': עין לציון צופיה (עבודה יחידנית + קבוצות + מליאה)
- סיכום: בשיר וקול תודה (מליאה)

ההכנות הנדרשות:

ימי תשועה, שכבה צעירה
שיעור 4, עין לציון צופיה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

- יש לצלם בהגדלה את ההמנון השלם (נספח 1) בצורה שניתן יהיה לתלות אותו על הלוח.
- יש לצלם את ההמנון המחולק לחצאי משפטים (נספח 2) ולגזור כל חצי משפט.
- יש לצלם בהגדלה את ההמנון המחולק למשפטים (נספח 3) בצורה שניתן יהיה לראות את המילים מהלוח.
- יש לצלם את כרטיסי העיניים מנספח 4 ולגזור כל כרטיס בנפרד.
- יש להביא חמישה דפי A4 לבנים עבור כתיבת בית נוסף להמנון. רצוי להביא מעט יותר דפים במידה וקבוצה תצטרך יותר מדף אחד.
- יש להביא בריסטול גדול עליו נדביק את בתי ההמנון שחיברו התלמידים.

מהלך השיעור:

פתיחה: מי משלים את מי? (זוגות במליאה)

למורה: הפעילות מיועדת לכיתה בת 32 תלמידים. אם יש יותר או פחות ניתן לשנות לשלשיות או יחידים.

- נחלק את הכיתה לזוגות.
- נחלק לכל זוג חצי משפט מההמנון (נספח 2).
- נבקש מכל זוג למצוא את הזוג המשלים אותו.
- למורה: כדי להקל ניתן לתלות את ההמנון בשלמותו על הלוח (נספח 1) או לכתוב אותו ישירות על הלוח.
- נבקש מכל הזוגות להסתדר בשורה לפי סדר ההמנון. לאחר מכן כל זוג יקריא את המילה / מילים שלו ברצף וכך כל הכיתה תשמע את כל מילות ההמנון.

שלב א': הסבר קצר (מליאה)

- נתלה את ההמנון על הלוח כשהוא מחולק למשפטים (נספח 3 צד ימין).
- נחלק לשמונה מתנדבים את ההסבר של ההמנון באופן אקראי (נספח 3 צד שמאל). נבקש מכל מתנדב בתורו להקריא את ההסבר שבידו. לאחר מכן כל הכיתה תצטרך לשייך את ההסבר למשפט אליו הוא מיוחס.
- לדוגמא: התלמיד מקריא: "לחיות בארץ-ישראל בצורה עצמאית ללא שלטון זר", והכיתה צריכה להגיד שזה שייך למשפט מן ההמנון הכתוב על הלוח: "להיות עם חופשי בארצנו".
- נרחיב מעט את ההסבר על ההמנון, שמדבר כולו על התקווה של עם-ישראל להיות עם שלטון יהודי בארץ-ישראל.

שלב ב': מעגלים של תודה (מליאה)

- נחלק לכל תלמיד כרטיס בצורת עין (נספח 4).

ימי תשועה, שכבה צעירה
שיעור 4, עין לציון צופיה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

- נסביר לתלמידים: בעין שקיבלתם כתובה תודה לה' על משהו - אישי או לאומי. המטרה שלנו היא להסתדר בשני מעגלים - מעגל פנימי אישי, מעגל חיצוני לאומי.
- כל אחד קורא את הכרטיס שבידו. אם בכרטיס כתובה תודה לה' על משהו אישי - הוא נכנס למעגל הפנימי. אם כתובה בכרטיס תודה לה' על משהו לאומי - התלמיד הולך למעגל החיצוני.
- ניתן לתלמידים דקה או שתיים להסתדר במעגלים.
- נבקש מכל תלמיד להקריא את הכרטיס שבידו וכך נוודא שהמעגלים אכן מסודרים בצורה טובה והתלמידים יודעים לעשות הבחנה בין תודה על משהו אישי לתודה על משהו לאומי.
- נבקש מהתלמידים לשמור את כרטיסי העיניים אצלם עבור המשך הפעילות.
- נסביר לתלמידים שיצרנו כאן "מעגלי תודה". יש לנו הרבה על מה להודות לה' כל הזמן, גם על דברים אישיים (מעגל פנימי) וגם על דברים של כל עם-ישראל (מעגל חיצוני). זכינו לחיות בדור של גאולה ועלינו להוקיר תודה על כך כל רגע ורגע. אבל...

שלב ג': עין לציון צופיה (עבודה יחידנית + קבוצות + מליאה)

- נחלק את המעגל הפנימי לשניים ואת המעגל החיצוני לשלוש כך שיווצרו בכיתה חמש קבוצות.
- נבקש מהקבוצות להתפזר בכיתה בחמישה מוקדים, אך שכל תלמיד ייקח עימו את כרטיס העין שקיבל וכן כלי כתיבה.
- נאמר לתלמידים: קודם היינו ב"מעגלי תודה" והודינו לה' על מה שיש, וזה המון. אך גם כשמודים ושמחים על מה שיש אסור להתעלם ממה שעדיין אין וחסר.
- נבקש מהתלמידים לכתוב בלבן של העין דברים שלדעתם עוד חסר במדינה. נשים דגש על דברים כללים ולא פרטיים ונכוון את התלמידים להרחיב את המבט על הצרכים של כל עם-ישראל.
- נאמר לתלמידים: כעת כל קבוצה תכתוב בית נוסף להמנון. אנחנו מכבדים את ההמנון ושרים אותו בגאווה אך יודעים שיש לעם-ישראל שאיפות נוספות מעבר ל"להיות עם חופשי בארצנו". בשביל כתיבת ההמנון תעזרו בדברים אותם כתב כל אחד בכרטיס העין שלו.
- ניתן מספר דקות לעבודה ולאחר מכן נבקש מכל קבוצה להקריא את הבית שכתבה.
- נדביק את חמשת הבתים שנוספו על בריסטול גדול ונתלה בכיתה.

סיכום: בשיר וקול תודה (מליאה)

- נשאל את התלמידים: "לכבוד מה אנחנו עומדים?" (כשרב נכנס, הוצאת ספר-תורה וכו').
- נדון עם התלמידים: "מה גורם לנו לעמוד לכבוד אותם דברים?" (כי אנחנו מכבדים אותם, הם חשובים לנו).

ימי תשועה, שכבה צעירה
שיעור 4, עין לציון צופיה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

- נאמר לתלמידים: גם בעת שירת ההמנון אנו עומדים לאות כבוד. כעת נעמוד ונשיר את המנון "התקווה".

למורה: ישנה אפשרות להשמיע את השיר מוקלט או לחילופין להביא מחשב ורמקולים ולהשמיע את השיר מתוך אתר אינטרנט.

את המנגינה (בביצועים שונים) ניתן למצוא באתר

<http://www.science.co.il/Israel-Anthem.php>

את המילים עם המנגינה (בביצועים שונים) ניתן למצוא באתר

<http://www.zemer.co.il/song.asp?id=438#versions>

כָּל עוֹד בְּלֵב פְּנִימָה
נִפְּשׁ יְהוּדֵי הוֹמִיָּה
וּלְפִאֲתֵי מִזְרָח, קְדִימָה
עֵין לְצִיּוֹן צוֹפִיָּה -

הומיה: נכספת, מצפה.
ולפאתי מזרח: לצד מזרח.

עוֹד לֹא אָבִדָה תִּקְוֹתֵנוּ

הַתִּקְוָה בֵּית שָׁנוֹת אֱלֹפִים

לְהַיּוֹת עִם חֶפְשִׁי בְּאַרְצֵנוּ

אֶרֶץ צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם.

בְּלֵב בְּנֵימָה

כָּל עוֹד

הוֹמִיָּה

נֶפֶשׁ יִהוּדִי

קְדִימָה

וּלְפָאֲתֵי מִזְרָח,

צוֹפִיָּה -

עֵין לְצִיּוֹן

תְּקוּתָנוּ

עוֹד לֹא אֲבָדָה

בֵּית שְׁנוֹת אֱלֹפִים

הַתְּקוּהָה

עִם חֶפְשִׁי בְּאֶרְצָנוּ

לְהִיּוֹת

צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם.

אֶרֶץ

כל עוד בתוך הלב

יש נפש יהודית פועמת / מתגעגעת

(וכל עוד) לצד מזרח (קדמה = מזרח)

העין מסתכלת לכוון ציון
(ארץ-ישראל)

עוד לא התייאשנו

התקווה מלווה אותנו במשך 2000
שנות גלות

להיות בארצנו עם שיש לו שלטון
עצמאי

בארץ-ישראל ובמרכזה ירושלים

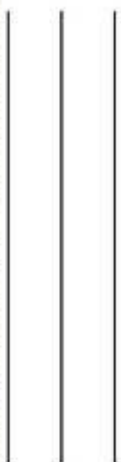

נספח 4: כרטיסיות למעגלי התודה

□ □ □

1111

1000

מחזור